

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЇ «БУХГАЛТЕР» В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ АДЖЕНДИ: ЕМПІРИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЩОДО МАЙБУТНЬОГО ПРОФЕСІЇ

DEVELOPMENT OF THE PROFESSION OF ACCOUNTANT IN THE CONTEXT OF DIGITAL TRANSFORMATION: EMPIRICAL RESEARCH ON THE FUTURE OF THE PROFESSION

У статті, виходячи з емпіричних досліджень (звіти професійних організацій та консалтингових компаній, статистичні дані) аргументовано, що в умовах трансформації (цифровізації) економічних процесів цифрові технології – це не нові загрози, а нові можливості для тих, хто може їх використовувати. Обґрунтовано, що застосування цифрових технологій у бухгалтерському обліку в умовах цифрової адженди в Україні не лише робить бухгалтерів, навпаки, дає можливість працювати по-новому та вирішувати нові завдання: бухгалтери створюють обліково-аналітичне забезпечення для прийняття управлінських рішень, стають фінансовими аналітиками й аудиторами. Статистичний аналіз показує стабільне положення попиту і пропозиції на професію «бухгалтер», і розвиток технологій, в тому числі і штучного інтелекту, не приведе до повного скорочення всіх робочих місць, оскільки з'являться нові профілі зайнятості і збільшиться попит на фахівців обліково-бухгалтерських професій, які вміють працювати не лише в умовах змін законодавства, а й в digital-форматі.

Ключові слова: бухгалтерський облік, майбутнє професії «бухгалтер», цифрові технології, загрози та можливості цифровізації, профілі зайнятості.

В статті на основі емпіричних досліджень (отчеты профессиональных

организаций и консалтинговых компаний, статистические данные) аргументировано, что в условиях трансформации (цифровизации) экономических процессов цифровые технологии – это не новые угрозы, а новые возможности для тех, кто может их использовать. Обосновано, что применение цифровых технологий в бухгалтерском учете в условиях цифровой адженды в Украине не лишает работы бухгалтеров, наоборот, позволяет работать по-новому и решать новые задачи: бухгалтера создают учетно-аналитическое обеспечение для принятия управленческих решений, становятся финансовыми аналитиками и «внутренними аудиторами». Статистический анализ показывает стабильное положение спроса и предложения на профессию «бухгалтер», и развитие технологий, в том числе и искусственного интеллекта, не приведет к полному сокращению всех рабочих мест, поскольку появятся новые профили занятости, увеличится спрос на специалистов учетно-бухгалтерских профессий, умеющих работать не только в условиях измененной законодательства, но и в digital-формате.

Ключевые слова: бухгалтерский учет, будущее профессии «бухгалтер», цифровые технологии, угрозы и возможности цифровизации, профили занятости.

УДК 657

Плікус І.Й.

к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів і підприємництва

Сумський державний університет

Осадча О.О.

студентка

Сумський державний університет

Жукова Т.А.

старший викладач кафедри фінансів і підприємництва

і підприємництва

Сумський державний університет

The article, based on empirical studies, it is argued that in the conditions of transformation (digitalization) of economic processes digital technologies are not new threats, but new opportunities for those who can use them. The analysis shows the stable position of demand and supply for the profession of accountant, and the development of technologies, including artificial intelligence, will not lead to a complete reduction of all jobs, as new occupational profiles will appear: accountants become analysts who create accounting and analytical support for making managerial decisions, turn into financial analysts and "internal auditor". The tendency towards business digitization leads to a higher demand for accountants who are able to work not only in conditions of legislative changes, but also in the current digital format. The authors believe that specialists with real emotions and personal high professional attitude to the business, professional judgments, flexibility of thinking focused on the information requests of stakeholders will remain valuable for the enterprises. However, the training of accountants, auditors, financiers for the digital economy does not succeed in meeting its needs. This necessitates the use of the curriculum of the paradigm in learning, which is the further direction of the authors' research. The subject of the study is the development of the profession of accountant in the context of digital transformation. The purpose of the article is to justify the fact that the use of digital technologies in accounting, in the conditions of digital adzed of Ukraine, does not deprive the work of accountants, on the contrary, allows us to work in a new way and to solve new problems. In order to achieve the goal, analytical, abstract-logical methods, comparative analysis and analysis of statistical data, Forsyth principles, combining quantitative and qualitative monitoring methods, methods of categorical and system approaches were used. The empirical basis for the study is the statistical and analytical reviews, reports and forecasts of leading consulting companies, the ACCA and CIMA research on the future profession of an accountant in the era of digital transformations of economics and society.

Key words: accounting, future profession accountant, digital technologies, threats and opportunities for digitalization, employment profiles.

Постановка проблеми. У практиці бухгалтерського обліку постійно відбуваються зміни, ключовими каталізаторами яких останніми роками є блокчейн, штучний інтелект, BigData. Це, безумовно, є перевагами, проте використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) несе в собі і певні складнощі як об'єктивного характеру, які зумовлені нерівномірністю технологічного, економічного та соціально-комунікативного аспектів розвитку бізнесу, так і суб'єктивного, які пов'язані насамперед зі сформованими роками сприйнят-

тям традиційних способів отримання, обробки, подання та використання інформації, у тому числі й облікової, й невпевненістю у майбутньому, пов'язаною з цифровими трансформаціями економіки. У цьому контексті набувають актуальності питання майбутнього бухгалтерського обліку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науковий доробок із дослідження проблем застосування інноваційних інформаційних технологій у бухгалтерському обліку, аудиті, фінансовій звітності, аналізі значний і містить наукові праці

таких фахівців, як М.Ю. Цивенко, який розглядає питання трансформації професії «бухгалтер» у «цифрових» умовах та зазначає, що базовою навичкою для бухгалтерів у цифровій економіці буде комп'ютерна грамотність [1]. Л.М. Макарова, О.В. Коробкова акцентують увагу на основних етапах розвитку інформаційних технологій у бухгалтерському обліку [2]; М.А. Морева досліджує вплив розвитку електронної економіки на бухгалтерський облік та розвиток професії «бухгалтер» і зазначає, що на ринку праці необхідні будуть фахівці, які однаково добре володіють та розуміють основи функціонування як ІТ-галузі, так і обліку, аналізу. На її думку, бухгалтер майбутнього – це фахівець, компетентний одночасно в багатьох сферах знань, який володіє фундаментальними знаннями з економіки, фінансів, інформаційних технологій, методології бухгалтерського обліку, основ бізнесу тощо [3]. Warren J.D., Moffitt K.C., Vyrnes P. [4] досліджують проблеми використання Big Data в управлінському обліку та вказують, що Big Data підвищить якість та актуальність бухгалтерської інформації. Також, на їхню думку, Big Data може сприяти розвитку ефективних систем управління та систем бюджетування й створенню та вдосконаленню стандартів бухгалтерського обліку. Richins G., Stapleton A., Stratopoulos Th., Wong Ch. [5] вказують, що викладачі, розробники стандартів та професійні органи повинні змінювати свої навчальні плани, стандарти та структури для вирішення проблем застосування цифрових технологій, у тому числі й великих аналітичних даних, у облікових професіях.

Незважаючи на значну кількість публікацій із досліджуваної проблематики, є потреба на засадах наукового доробку дослідників системного опрацювання напрямів подальшого розвитку професії в умовах цифрової адженди України для підвищення рівня професійності фахівців обліково-фінансових професій.

Постановка завдання. На основі систематизації наявних емпіричних досліджень щодо майбутнього професії «бухгалтер» довести, що застосування цифрових технологій у бухгалтерському обліку, в умовах цифрової адженди України не лишає роботи бухгалтерів, навпаки, дає можливість працювати по-новому та вирішувати нові завдання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Провівши критичний аналіз досліджень щодо впливу цифрових технологій на рівень зайнятості; перспективності застосування цифрових технологій у бухгалтерському обліку, аудиті, звітності; майбутнього профілів зайнятості, у тому числі й професії «бухгалтер» в умовах цифрової адженди, констатуємо.

По-перше, серед дослідників немає спільного погляду щодо впливу цифрових технологій на

рівень зайнятості. На думку одних фахівців, майбутня автоматизація приведе до істотних зрушень у структурі зайнятості. Так, за оцінками ОЕСР, у країнах-членах цієї організації 25% робочих місць можуть істотно змінитися внаслідок автоматизації 50–70% відповідних виробничих операцій, і в період з 2015 р по 2020 р. у результаті змін на ринку праці буде втрачено понад 5,1 млн робочих місць [6]. Інші вважають, що майбутня автоматизація не вплине на якість зайнятості, а лише приведе до зміни типів та кількості завдань у більшій частині професій. Так, за дослідженням VCG, у 9 європейських країнах – лідерах цифровізації (Данія, Швеція, Фінляндія та ін.) за 2015–2020 рр. кількість нових робочих місць перевищить кількість скорочених на 1,6–2,3 млн. робочих місць [7]. Дослідження Глобального інституту McKinsey, в якому оцінювалися обидві думки, показало, що автоматизація може витіснити в середньому 15% робочих місць, еквівалентних зайнятості на умовах повного робочого дня, й до 2036 року може бути автоматизовано до 60% роботи, вираженої в людино-годинах, а до 2066 року ця частка може досягти до 99% [8].

По-друге, низка досліджень, проведених McKinsey, Оксфордським університетом, Boston Consulting Group, PwC [8; 9], вказують, що протягом 20 років 86–97,5% роботи бухгалтерів і аудиторів потенційно може бути автоматизовано, що стане кроком до скорочення спеціалістів, які не мають певних навичок та бажання для застосування нових цифрових технологій. Так, фахівці інституту McKinsey стверджують, що у сфері професійних послуг найближчим часом зникнуть 6 млн робочих місць бухгалтерів та фінансистів, але це стосуватиметься більшою мірою тих, хто виконує найменш кваліфіковану роботу. Тому останнім часом до питання майбутнього бухгалтерського обліку серйозно ставляться як професійні організації, так і консалтингові й аудиторські фірми й науковці в усьому світі, а саме: 1) PwC дослідила сучасний стан професії внутрішнього аудитора за 2018 рік і констатувала, що володіння ІКТ є важливою навичкою для внутрішнього аудитора, адже без неї професія буде нежиттєздатною вже у найближчому майбутньому; 2) Міжнародна федерація бухгалтерів (IFAC) опублікувала статтю «Майбутнє професії бухгалтера: три основних зміни і їх наслідки для викладання і досліджень» (2017), де вказується, що «бухгалтери стануть використовувати все більш складні і розумні технології для поліпшення традиційних методів своєї роботи. Інтелектуальні програмні системи (включаючи хмарні обчислення), соціальні мережі через смарт-технології підвищать рівень співпраці, розкриття інформації, взаємодії із зацікавленими сторонами і не тільки»; 3) Association of Chartered Certified Accountants (ACCA) провела дослідження

«Драйвери змін і майбутні навички» (2016), де визначені важливі зміни у професії, які очікуються до 2025 року, та «Бухгалтерія для бізнесу» (2014), де розглядаються проблеми використання технологій у фінансах, спільних послугах та аутсорсингу, визначено вплив технологій на фінансові показники та цінність для організацій, зазначено роль фінансово-облікових спеціалістів з усіх секторів економіки, як тих, хто створює справжню вартість для організацій, підкреслено роль бухгалтерської професії у підтримці глобальної економіки; 4) IMA & ACCA – звіт «Великі дані: можливість та небезпека» (2013), у якому досліджено тенденції впливу великих даних на бухгалтерську професію в найближчі роки.

По-третє, про перспективність застосування «хмарних» технологій в бухгалтерському обліку свідчить прогноз аналітичної компанії «Forrester Research», згідно з яким до 2020 р. обсяг світового «хмарного» ринку (складника ІТ-ринку) перевищить 240 млрд дол. [10]. «Хмарні» технології дають змогу надавати значний набір послуг та забезпечують рішення більшості конкретних практичних завдань. Розрізняють такі найбільш затребувані сервіси хмарних технологій: IaaS (Infrastructure as a Service – інфраструктура як послуга) – можливість використання хмарної інфраструктури для самостійного управління ресурсами обробки, зберігання, мережами та іншими фундаментальними обчислювальними ресурсами. Наприклад, споживач може встановлювати і запускати програмне забезпечення, яке включає операційні системи, платформне і прикладне програмне забезпечення; PaaS (Platform as a Service – платформа як послуга) – модель надання хмарних обчислень, за якої споживач отримує доступ до використання інформаційно-технологічних платформ: операційних систем, систем управління базами даних, програмного забезпечення, засобів розроблення і тес-

тування, розташованих у «хмарного» провайдера; SaaS (Software as a Service – програмне забезпечення як послуга) – користувач одержує не програму, встановлену на комп'ютер, а купує доступ до сервісу, який розташований в Інтернеті. При цьому не потрібен власний сервер, не потрібні особливі конфігурації операційної системи, користувач відкриває браузер, заходить у додаток, вписує свій логін і працює, наприклад, як у будь-якій соціальній мережі. Розподіл ринку «хмарних» послуг в Україні та світі наведено на рисунку 1.

В Україні бухгалтери давно користуються хмарними сервісами: клієнт-банки, електронна пошта, програми здачі бухгалтерської звітності, бухгалтерські програми, з якими є можливість працювати через Інтернет. По суті, технологія хмарних обчислень є технічним рішенням, яке дає змогу передати в аутсорсинг найбільш витратні бізнес-процеси інформаційних технологій: забезпечення функціонування прикладних автоматизованих систем – CRM-систем; систем автоматизації бухгалтерського обліку; засобів групової роботи (корпоративна електронна пошта, календар та планування робочого часу, обмін повідомленнями та корпоративна телефонія) тощо. Тому «хмарні» обчислення останнім часом усе найчастіше використовуються малим та середнім бізнесом, який, з одного боку, не може виділити досить коштів для побудови власного дата-центру, придбання ліцензійного програмного забезпечення та утримання висококваліфікованого персоналу, а з іншого – потребує ефективних інформаційних технологій високої якості. Одним із лідерів з використання хмарних сервісів є український малий і середній бізнес, 85% представників малого та середнього бізнесу використовують хмарні сервіси, тоді як у середньому у всіх країнах ЄС показник використання хмари становить 53% [11].

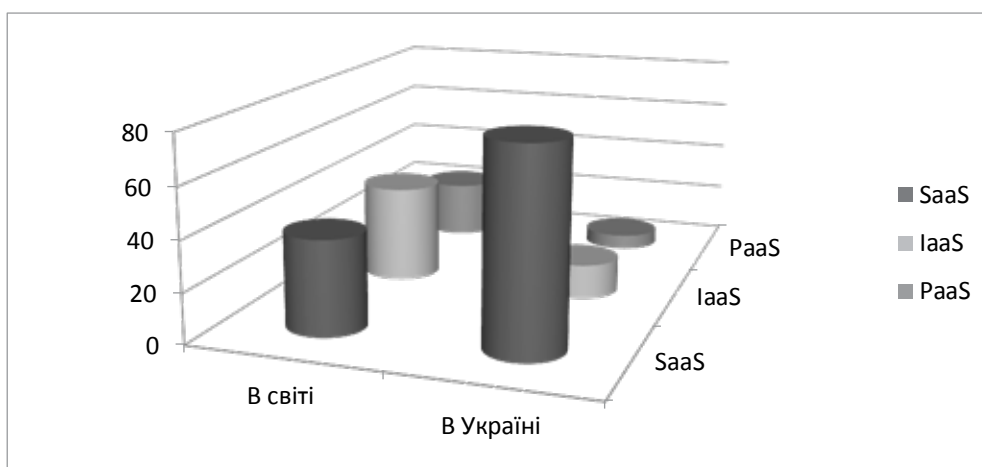

Рис. 1. Прогноз компанії IDC за типами «хмарних» послуг

Джерело: сформовано автором на основі [10, 12]

Серед вітчизняних користувачів «хмарних» сервісів малий та середній бізнес України найчастіше використовує «хмари» для розміщення корпоративної пошти, обміну документів і сховища даних, меншою мірою цікавить використання інфраструктури IaaS та платформи PaaS [11; 12]. За результатами досліджень компанії Spiceworks, до 2020 р. насамперед буде спостерігатися суттєве зростання «хмарного» резервного копіювання і відновлення: цим сервісом користуються 35% клієнтів, ще 23% готові підключити його найближчим часом [12]. Ведення бухгалтерського обліку з використанням програмного забезпечення є невід'ємним процесом господарювання більшості підприємств. Комп'ютеризація бухгалтерського обліку не тільки полегшує процес управління діяльністю підприємства, але й є необхідною умовою виконання низки законодавчих вимог, зокрема щодо подання електронної звітності. Крім того, автоматизовані системи бухгалтерського обліку використовуються для обробки облікової інформації. За дослідженнями LiveBusiness [13], найбільшим попитом і інтересом у бухгалтерів підприємств користуються такі бухгалтерські програми, як iFin (для бюджетних установ), Таксер (для ФОП), GrossBee (для комплексної автоматизації торговельних та виробничих підприємств різного масштабу). На світовому ринку у 2018 р. за популярністю – QuickBooks (55%), Xero (2%), Wave (2%) [10, 12].

По-четверте, аналіз зміни попиту і пропозиції професії «бухгалтер» в країнах, які пройшли цифрове перетворення, свідчить, що спеціальність бухгалтера постійно розвивається та не йде на другий план. Так, Інститут McKinsey й Бюро статистики США провели аналіз зайнятості в Сполучених Штатах Америки за потенціалом автоматизації та погодинної заробітної плати. Об'єктом дослідження були взяті провідні професії, де своє місце зайняла спеціальність «бухгалтер» (Accountants and Auditors) [14]. Аналіз показав, що для США склався стійкий попит на висококваліфікованих бухгалтерів на ринку праці. Не залишається осторонь цих процесів і Естонія. Так, на сайті <https://www.tootukassa.ee/ru/baromeeter/kaart> наведено карту, що відображає прогноз зайнятості на ринку праці Естонії з професії «бухгалтер» за різні проміжки часу, за двома показниками: оцінка зміни попиту на робочу силу; оцінка вільної робочої сили та її відношення з попитом. Аналіз оцінки вільної робочої сили та її співвідношення з попитом показує стабільне положення попиту і пропозиції на професію «бухгалтер» по всій Естонії. Щодо України, то за професією «бухгалтер» в Україні відкрито 983 вакансії, для 54,3% відкритих вакансій роботодавці вказали заробітну плату в розмірі 5600–11200 грн, 23,5% оголошень із зарплатою 11200–16800 грн і 12% із зарплатою

до 5600 грн [15]. При цьому роботодавець найчастіше віддає перевагу кандидатам із наявністю дипломів DiPFR (диплом із Міжнародної Фінансової Звітності), ACCA (диплом Асоціації Присяжних Сертифікованих Бухгалтерів) і CIMA (Управління ефективністю бізнесу), а в умовах розвитку технологій, інформатизації та «цифрової економіки» затребуваними будуть IT-компетентності.

Висновки з проведеного дослідження. Підсумовуючи, зазначимо, що бухгалтерський облік в умовах автоматизації бізнес-процесів трансформується на краще, а бухгалтери стають ґрунтовними аналітиками, які створюють обліково-аналітичне забезпечення для прийняття управлінських рішень, стають фінансовими аналітиками й аудиторами. Тенденція до діджиталізації бізнесу приводить до того, що більш високими темпами зростає попит на фахівців, які вміють працювати в digital-форматі. Проте цінними залишаються фахівці з реальними емоціями й особистим високпрофесійним ставленням до справи, професійним судженням, гнучкістю мислення, орієнтовані на інформаційні запити стейкхолдерів. Тому в умовах розвитку технологій, інформатизації й «цифрової економіки» необхідно актуалізувати програми підготовки фахівців обліково-фінансової сфери з урахуванням вимог часу, розвивати підвищення професійного рівня і перепідготовку кадрів, які зможуть не тільки формувати бухгалтерську (фінансову) звітність, а й аналізувати, а також займатися інформаційним забезпеченням управлінських рішень.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Цивенко М.Ю. Трансформації професії бухгалтера в умовах розвитку «цифрової економіки». *Молодой ученый*. 2017. № 48. С. 100–102.
2. Макарова Л.М., Коробкова О.В. Эволюция применяемых информационных технологий в бухгалтерском учете. *Молодой ученый*. 2014. № 1. С. 380–383.
3. Морева М.А. Развитие «цифровой экономики» как фактор трансформации профессии бухгалтера в XXI веке. *Развитие общественных наук российскими студентами*. 2017. В. 4. С. 71–75.
4. Warren J.D., Moffitt K.C., Byrnes P. How Big Data Will Change Accounting. *Accounting Horizons*. 2015. 29(2).
5. Richins G., Stapleton A., Stratopoulos Th., Wong Ch. Big Data Analytics: Opportunity or Threat for the Accounting Profession? *Journal of Information Systems*. 2017. 31(3).
6. Digital economy. *OECD*. URL: www.oecd.org/sti/ieconomy/ (дата звернення 10.01.2019)
7. GeSISMArT 2020: The Role of ICT in Driving a Sustainable Future. 2012. Boston: Boston Consulting Group. URL: https://www.telenor.com/wp-content/uploads/2014/04/SMARTer-2020-The-Role-of-ICT-in-Driving-a-Sustainable-Future-December-2012._2.pdf (дата звернення 20.02.2019)

8. Worldwide Digital IQ Survey. 2017 PwC. URL: <https://www.pwc.ru/ru/publications/global-digital-iq-survey-rus.pdf> (дата звернення 10.01.2019)

9. Independent Work: Choice, Necessity, and the Gig Economy. 2016. San Francisco. McKinsey Global Institute. URL: <https://ru.scribd.com/document/339973839/Independent-Work-Choice-necessity-and-the-gig-economy-Full-report-pdf> (дата звернення 21.01.2019)

10. Облачные вычисления (мировой рынок). URL: [http://www.tadviser.ru/index.php/Статья: Облачные_вычисления_\(мировой_рынок\)](http://www.tadviser.ru/index.php/Статья: Облачные_вычисления_(мировой_рынок)) (дата звернення 10.02.2019)

11. Мандрюючи у хмарах. URL: http://ito.vspu.net/ENK/2013_2014/Osn_projekt_tehnologij_magistr/Rob_stud/lukash/Preview/page-30.html (дата звернення 12.02.2019)

12. Облачные технологии. *Сети и бизнес*. 2018. 3/100. URL: <http://sib.com.ua/sib-03-100-2018/runok-oblak-uslug.html> (дата звернення 12.02.2019)

13. Рейтинг бухгалтерских программ для Украины. URL: <http://www.livebusiness.com.ua/tools/accounting/> (дата звернення 14.01.2019)

14. Automation potential and wages for US Jobs. URL: https://public.tableau.com/profile/mckinsey_analytics#!/vizhome/AutomationandUSJobs/Technical-potentialforautomation (дата звернення 30.01.2019)

15. Обзор статистики зарплат профессии Бухгалтер в Украине. URL: <https://ua.trud.com/salary/2/3454.html#chart-avgSalaryByYear> (дата звернення 13.03.2019)

REFERENCES:

1. Tsivenko M.Yu. (2017). Transformatsii professii bukhgaltera v usloviyakh razvitiya «tsifrovoy ekonomiki» [Transformations of the profession of an accountant in the development of a “digital economy”]. *Molodoy uchenyy*, no. 48, pp. 100–102. (in Russian)

2. Makarova L.M., Korobkova O.V. (2014). Evolyutsiya primenyayemykh informatsionnykh tekhnologiy v bukhgalterskom uchete [The evolution of applied information technology in accounting]. *Molodoy uchenyy*, no. 1, pp. 380–383. (in Russian)

3. Moreva M.A. Razvitiye «tsifrovoy ekonomiki» kak faktor transformatsii professii bukhgaltera v xxi veke [The development of “digital economy” as a factor in the transformation of the profession of an accountant in the XXI century]. *Razvitiye obshchestvennykh nauk rossiyskimi studentami*, vol. 71–75. (in Russian)

4. Warren J.D., Moffitt K.C., Byrnes P. (2015). How Big Data Will Change Accounting. *Accounting Horizons*. 29 (2).

5. Richins G., Stapleton A., Stratopoulos Th., Wong Ch. (2017). Big Data Analytics: Opportunity or Threat for the Accounting Profession? *Journal of Information Systems*. 31 (3).

6. Digital economy. *OECD*. Available at: www.oecd.org/sti/ieconomy/ (accessed 10.01.2019)

7. GeSISMArTer 2020: The Role of ICT in Driving a Sustainable Future. 2012. Boston: Boston Consulting Group. Available at: https://www.telenor.com/wp-content/uploads/2014/04/SMARTer-2020-The-Role-of-ICT-in-Driving-a-Sustainable-Future-December-2012_2.pdf (accessed 20.02.2019)

8. Worldwide Digital IQ Survey. (2017). PwC. Available at: <https://www.pwc.ru/ru/publications/global-digital-iq-survey-rus.pdf> (accessed 10.01.2019) (in Russian)

9. Independent Work: Choice, Necessity, and the Gig Economy. 2016. San Francisco. McKinsey Global Institute. Available at: <https://ru.scribd.com/document/339973839/Independent-Work-Choice-necessity-and-the-gig-economy-Full-report-pdf> (accessed 21.01.2019)

10. Oblachnyye vychisleniya (mirovoy rynek) [Cloud computing (global market)]. Available at: [http://www.tadviser.ru/index.php/Oblachnyye_vychisleniya_\(mirovoy_rynek\)](http://www.tadviser.ru/index.php/Oblachnyye_vychisleniya_(mirovoy_rynek)). (accessed 10.02.2019). (in Russian)

11. Mandrujuchy u khmarakh [Traveling in the clouds]. Available at: http://ito.vspu.net/ENK/2013_2014/Osn_projekt_tehnologij_magistr/Rob_stud/lukash/Preview/page-30.html. (accessed 12.02.2019). (in Ukrainian)

12. Oblachnyye tekhnologii [Cloud technologies]. Available at: <http://sib.com.ua/sib-03-100-2018/runok-oblak-uslug.html> (accessed 12.02.2019). (in Russian)

13. Reyting bukhgalterskikh programm dlya Ukrainy [Rating of accounting programs for Ukraine]. Available at: <http://www.livebusiness.com.ua/tools/accounting/> (accessed 14.01.2019). (in Russian)

14. Automation potential and wages for US Jobs. Available at: https://public.tableau.com/profile/mckinsey_analytics#!/vizhome/AutomationandUSJobs/Technical-potentialforautomation (accessed 30.01.2019).

15. Obzor statistiki zarplat professii Bukhgalter v Ukraine [Review of statistics on the salary of the profession Accountant in Ukraine]. Available at: <https://ua.trud.com/salary/2/3454.html#chart-avgSalaryByYear> (accessed 13.03.2019). (in Russian)

Plikus IrynaCandidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at Department of Finance and Entrepreneurship
Sumy State University**Osadcha Alexandra**

Student

Sumy State University

Zhukova TetianaSenior Instructor at Department of Finance and Entrepreneurship
Sumy State University**DEVELOPMENT OF THE PROFESSION OF ACCOUNTANT IN THE CONTEXT
OF DIGITAL TRANSFORMATION: EMPIRICAL RESEARCH ON THE FUTURE OF THE PROFESSION**

The purpose of the article. There are more than 30 national and regional initiatives on digitalization in the European Union. Ukraine also developed the "Concept for the development of the digital economy and society of Ukraine for 2018–2020 years". In the preparation of accountants and auditors, higher education institutions can not be away from the processes that are responsible for global socio-economic and scientific and technological challenges.

Methodology. The applied research methodology is based on a systematic approach, combined with a comparative method and analysis of statistical data, and the principles of Forsyth, which involves a combination of quantitative and qualitative monitoring methods through preventive work with information. The empirical basis for the study is statistical, analytical reviews, reports and forecasts of leading consulting companies, ACCA and CIMA studies on the change in the competencies of accounting, auditing and finance specialists in connection with the digital transformation of the economy and society.

Results. The reasons for the general crisis of education are not only in Ukraine, but also in the western countries. In the last decade, foreign researchers have been particularly active in defining the role of ICT in economic growth and determining their impact on investment and productivity. Interesting are the studies of Ukrainian scientists regarding the establishment of a network economy, approaches to modernizing the Ukrainian economy through the development of its digital component and the tendency of digital platforms as part of the digital economy. questions about the status of workers, working conditions and study in the digital economy are raised. To minimize the possible growth of unemployment and provide the necessary human resources digital-transformation of the economy will allow adapting the educational process to new conditions and challenges of the future. Graduates should be in the "trend" of technological revolution products. The tendency towards business digitalization leads to a higher demand for accountants who can work not only in conditions of legislative changes, but also in the current digital format. Undoubtedly, success in solving these issues will also be achieved by increasing the level of student motivation with the growth of the economy and the emergence of new jobs.

Practical implications. The results of the work can be used in the development of training standards in the preparation of accountants.

Value/originality. Unlike other studies, the authors propose to take into account the experience of foreign countries in studying the future of accounting and financial professions and the influence of digital technologies on these professions, as well as to take into account the influence of digital technologies on the formation of accountant competencies and determine the role of the accountant profession in the future. This is due to the fact that the future accountant needs an optimal balance of professional competencies (technical knowledge, skills and abilities) with interpersonal behavior, as accountants become leaders, reliable consultants and strategic advisors for business.